

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»

**(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)**

12–13 травня 2016 року
м. Тернопіль

У двох томах
ТОМ 1

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2016

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

Актуальні питання якості медичної освіти (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 12–13 трав. 2016 р.) : у 2 т. / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2016. – Т. 1. – 348 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ВИВЧЕННЯ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ

Т. В. Чабан, О. С. Совірда, О. А. Герасименко, Б. М. Пясецький, О. О. Буйко, Н. В. Верба

Одеський національний медичний університет

Сьогодні, коли вища медична школа перебудовує навчальний процес відповідно до сучасних вимог, великого значення набуває самостійна робота студентів (СРС), яка здійснюється на основі новітніх методів і засобів навчання.

СРС передбачає, насамперед, індивідуальну роботу студентів відповідно до програми навчання.

Особливістю такого виду навчання студентів є те, що студенти працюють без посереднього втручання, але під керівництвом викладача.

При організації СРС викладач створює такі умови, при яких студент розуміє, які саме знання і для чого йому потрібні, але й як їх можна набути, обираючи найпряміший і найефективніший шлях до реалізації поставленої мети. Слід підкреслити, що самостійна робота студентів передбачає максимальну їх активність у різних аспектах: організації розумової праці, пошуку інформації та ін.

Для використання СРС студентами V курсу у складі навчальної програми з дисципліни «Інфекційні хвороби» на V курсі для СРС відводиться 100 годин.

Викладачами кафедри інфекційних хвороб ОНМедУ з метою скерування роботи студентів розроблений «Зошит з СРС», у якому представлений перелік тем, що підлягають самостійному вивченню, питання для самоконтролю, ситуаційні задачі. Такий «Зошит», на наш погляд, дозволяє студентам закріпити та поглибити отримані знання і навички, полегшує пошук і набуття нових знань, в т.ч. й із використанням комп'ютерних технологій і тих, що потребують нестандартних рішень, а також виконання учбових завдань, підготовку до практичних занять і екзаменів. А допомога викладача в організації та в ході самостійної роботи заохочує студентів якісно її виконувати.

Як показує досвід, студенти із великим інтересом вирішують поставлені задачі. На наш погляд, найбільший ефект від СРС можна отримати лише тоді, коли вона організується і реалізується в учбово-методичному процесі як

система, яка наскрізь проходить через різні кафедри, що забезпечує ефективне осмислене використання студентами знань, набутих при вивченні інших дисциплін.

У ході вирішення вони глибше пізнають сутність предмета, вивчають літературу, шукають оптимальні способи вирішення. Таким чином, контроль стає не лише адміністративною, але й саме повноправною дидактичною умовою, що позитивно впливає на ефективність самостійної роботи у цілому.

При створенні методичного забезпечення для якісного проведення СРС ми керувалися тим, що сучасний лікар повинен володіти фундаментальними знаннями, професійними навичками і вміннями, досвідом творчої і дослідницької діяльності. Знання, що не підкріплені самостійною діяльністю, не можуть бути надбанням студента.

Особливістю інфекційних хвороб на сучасному етапі є поява «старих», забутих і зустріч з новими захворюваннями. До того ж, практичні лікарі сьогодні в умовах розвитку різних видів туризму та міграцій населення зустрічаються з різними тропічними хворобами, тому значною допомогою при проведенні СРС на кафедрі інфекційних хвороб є підбірка наукових фільмів, що стосуються питань клініки, діагностики, лікування та профілактики таких хвороб, що дозволяє всебічно орієнтувати студентів у контексті дисципліни.

Література

1. Вища освіта України і Болонський процес: навчальний посібник / за ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2004. – 384 с.
2. Дерезюк А.В. Деякі аспекти сучасної педагогіки медичної освіти / А.В. Дерезюк. – Медична освіта. – 2015. – № 3. – С. 26-28.
3. Педагогика. Учебник для ВУЗов. СПб.: Издательство «Питер». – 2000. – 304 с. Серия «Учебник Нового Века».

ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ

Т. В. Чабан, О. С. Совірда, О. А. Герасименко, Б. М. Пясецький, О. О. Буйко, Н. В. Верба

Одеський національний медичний університет

Протягом всієї історії вищої школи провідною організаційною формою і методом навчання студентів є лекція. У більшості випадків лекція є традиційним методом навчання, що забезпечує функцію трансляції знань. Лекційна форма навчання потребує високого рівня педагогічної компетентності, майстерності і ораторського мистецтва. При цьому, студенти виступають у якості об'єкта навчання, а лектор являється основною діючою фігурою, студентам відводиться роль пасивних слухачів. Перевагою при такому методі є можливість передачі великої кількості учбового матеріалу за обмежений час. Суттєвий недолік – низький рівень засвоєння студентами викладеної інформації.

Останнім часом в науково-методичній літературі значна увага приділяється новим інноваційним формам проведення лекцій, що використовують інструменти інтерак-

тивного навчання. Для таких лекцій наявність зворотного зв'язку передбачається насамперед. Інтерактивні лекції дозволяють викладачу сконцентрувати увагу студентів на аудиторній діяльності, експериментувати різними навчальними технологіями. Студенти отримують можливість обговорити і закріпити у пам'яті отриману інформацію, уточнити неясні моменти.

У ході лекції можна використовувати різні способи для залучення студентів у процес навчання, наприклад «мозковий штурм», обговорення, опитування. При такому підході до викладення лектор виступає не як єдине джерело інформації, а як помічник у добуванні і осмислюванні учбового матеріалу.

Викладачі нашої кафедри на початку проблемної лекції пропонують студентам протягом 5–7 хвилин пробно

виявити свої початкові знання з даної теми. Викладач в подальшому моделює лекцію, враховуючи отримані відповіді. Наприкінці лекції проводиться обговорення попередньої інформації, до якого залучаються всі студенти, що дозволяє швидко оцінити ти, наскільки добре студенти засвоїли новий матеріал. При цьому студенти відповідають з місця, що є важливим для категорії нерішучих. Слід зазначити, що така форма не потребує багато часу, а викладач отримує можливість ставити питання різного рівня. До того ж, подібні завдання при необхідності можна проводити кілька разів протягом лекції. Якщо проведене опитування дозволяє зробити висновок, що більшість студентів зрозуміли інформацію, то можна продовжувати далі, якщо ні – саме час повторити матеріал, але використати іншу доступнішу форму його викладання. На наш погляд, переваги інтерактивної лекції, що поєднує в собі інформативність і спрямовану діяльність студентів, перед традиційною є безперечним.

Участь в лекції одночасно викладача і студентів значно покращує якість навчання, активізує процес викладання, підвищує інтерес студентів до дисципліни. Однак, ви-

користання інтерактивної лекції перед'являє більш високі вимоги до рівня підготовки викладача і його кваліфікації, який має володіти не лише традиційними методами, але й вміння їх модернізувати відповідно до сучасних вимог системи освіти.

Література

1. Активные и интерактивные образовательные технологии (формы проведения занятий) в высшей школе: учебное пособие / сост. Т.Г. Мухина. – Н.Новгород: ННГАСУ, 2013. – 97 с.

2. Бойцанюк С.І.. Організація лекційного процесу для студентів стоматологічного факультету в умовах навчання за кредитно-модульною системою / С.І. Войцанюк // Медична освіта. – 2014. – № 1. – С. 10–12.

3. Компетентностно-ориентированное обучение в медицинском вузе [Электронный ресурс]: учеб.-метод. пособие / А.И. Артюхина, Н.А. Гетман, М.Г. Голубчикова, Е.В. Лопанова, Т.Б. Рабочих, Н.Н. Рыбакова; под ред. Е.В. Лопановой. – 2-е изд., стер. – М.: ФЛИНТА, 2014, 256 с.

УДК: 378.091.3: 614.253.4

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФІЛАКТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

В. І. Чебан, Л. Й. Власик

Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», Чернівці

INNOVATIVE APPROACHES TO PREVENTIVE ORIENTATION TRAINING OF FUTURE DOCTORS AT THE TIME OF HEALTH CARE REFORM IN UKRAINE

V. I. Cheban, L. Y. Vlasyk

Institution of higher education in Ukraine Bukovinian State Medical University, Chernivtsi

У статті висвітлено методичні аспекти та інноваційні підходи до формування профілактичного мислення і навичок профілактичних технологій при вивченні предмету «соціальна медицина та організація охорони здоров'я».

The article deals with the question of the methodological aspects and innovative approaches to the formation of preventive thinking skills and prevention technologies in the study of the subject «Social Medicine and Organization of Health Protection».

Вступ. Підготовка висококваліфікованих фахівців необхідна для успішного реформування системи охорони здоров'я України. Посилення профілактичної спрямованості первинної медико-санітарної допомоги, впровадження сімейної медицини здатні покращити стан популяційного здоров'я [1]. Застосування індивідуальних та групових методів профілактики лікарем первинної ланки покликано зменшити серцево-судинну, хронічну респіраторну, онкологічну захворюваність, контролювати цукровий діабет та туберкульоз/ВІЛ. Завданням вищого медичного навчального закладу є створення умов для оволодіння студентом науковими і методичними основами впровадження профілактичних програм у майбутній діяльності. Профілактичні знання студент отримує при вивченні багатьох предметів. До прикладу, уніфіковані клінічні протоколи надання медичної допомоги при певних захворюваннях, які містять втручання первинної і вторинної профілактики вивчаються на клінічних кафедрах, та, у більшості випадків, на прикладі важких стаціонарних хворих з акцентом на лікування [2]. Предмет гігієни та екології дає ґрунтовні знання про дію чинників навколишнього середовища на

організм людини як основу профілактичної медицини взагалі, що надзвичайно актуально в період розбудови системи громадського здоров'я. Метою нашого дослідження стало вивчення ролі предмету «соціальна медицина та організація охорони здоров'я» у формуванні в студента цілісного профілактичного мислення для практичного втілення профілактичних знань. Інноваційний підхід вбачається у зміні пріоритетів і системному підході до викладання.

Основна частина. Проведене вивчення офіційних документів ВООЗ свідчить про небезпідставну стурбованість світової громадськості станом здоров'я населення у світі [3]. Глобальним викликом усієї спільноті є неінфекційна захворюваність, яка невпинно зростає з постарінням населення та потребує значних економічних затрат на лікування. При зменшенні охоплення населення профілактичними оглядами неінфекційні захворювання (НІЗ) виявляються у пізніх стадіях, витрати на лікування стають проблемою і без того малозабезпеченого населення. ВООЗ вбачає єдиним виходом зміцнення профілактичних засад та розвиток служб громадського здоров'я. Глобальний план дій з профілактики НІЗ і боротьби з ними на 2013-2020 роки, нова